

قرآن و حقوق (مجموعه مقالات)

محسن عباس نژاد، غلامرضا رئیسبان، حمید فغفور مغربی، مجتبی زاهدیان، حسنعلی مؤذن زادگان، شجاع احمدوند؛ چاپ اول، تهران: بنیاد پژوهشهای قرآنی حوزه و دانشگاه، دانشگاه علامه طباطبائی، ۴۲۴ ص.

تازه‌های نگارش و نشر

معرفی گزارشی

تفسیر

تفسیر علمی قرآن کریم: مبانی و اصول

تهیه و تنظیم: محسن عباس نژاد، محمد جعفر جهانگیر فیض آبادی، محمد علی رضایی اصفهانی، محمد حسن رستمی، حمید فغفور مغربی، عبدالله غلامی؛ چاپ اول، تهران: موسسه نشر شهر، ۶۳۲ ص.

کتاب حاضر که در هفت فصل تدوین شده، در بردارنده مقالاتی درباره تفسیر و تفسیر علمی قرآن کریم است که به مناسبت برگزاری دومین همایش ملی پژوهش‌های قرآنی حوزه و دانشگاه به چاپ رسیده است. از جمله مقالات مندرج در کتاب، می‌توان به این موارد اشاره کرد: ضرورت تفسیر علمی / سید مهدی قریشی؛ تفسیر علمی قرآن / زهرارحمتی؛ زبان قرآن / بی بی طاهره رحمن پناه؛ مکتب تفسیری اجتهادی علمی / علی اکبر بابایی؛ التفسیر العلی القرآن الکریم شاهد اولیس هدف / عبدالامیر سلیمانی؛ اصول و شرایط تفسیر علمی / لیلاباقرزاده؛ نقد و تحلیلی بر دیدگاه‌های تفسیر علمی قرآن کریم / مهدی سلطانی و کفایت‌ها و کاستی‌های تفسیر علمی / مهدی بیات مختاری.

فقه

حقوق مدنی قبض و اثر آن در عقود

محمد جواد صفار؛ چاپ اول، تهران: جنگل، جاودانه، ۱۷۶ ص.

موضوع کتاب حاضر قبض و اثر آن بر عقود است. نگارنده بیان می‌کند که اصل در عقود و معاملات، آن است که به صرف توافق دواراده به شرط مقرون بودن به چیزی که دلالت بر آن کند، حاصل می‌گردد؛ اما این اصل در برخی از مهم‌ترین عقود نظیر حبس، هبه، رهن، وقف و... با استثنا مواجه گردیده و در کنار ایجاب و قبول به عنصر سوم به عنوان «قبض»، احتیاج است. اما اینکه قبض مورد معامله چه اثر و نقشی را در عقد ایفا می‌کند، موضوع بحث برانگیزی است که در این کتاب به آن پرداخته شده است. مطالعه آرا و نظریات دانشمندان فقه و حقوق در این کتاب که مباحث آن از ظریف‌ترین مطالب نظری درباره عقود و قراردادهاست، ضمن تقویت مبانی فکری مخاطب، عمق و گستره مباحث مرتبط را آشکار می‌سازد.

کتاب حاضر، مجموعه‌ای است از ده مقاله درباره حقوق بشر در قرآن است که عناوین آنها به شرح زیر می‌باشد: اصول و قواعد زیربنایی حقوق بین‌الملل در آیین قرآن کریم / محمد رضا ضیایی بیگدلی؛ نقش توبه در سقوط مجازات از دیدگاه قرآن کریم و حقوق کیفری / حسنعلی مؤذن زادگان؛ جایگاه جهاد در قرآن / شعبان حق پرست؛ تعامل کتاب و سنت در نسخ، اصلاح و انساء احکام شرعی از دیدگاه قرآن کریم / اقبال‌علی میرزایی؛ مباحثی از مالکیت در قرآن / جواد ایروانی؛ معاهدات بین‌المللی و قرآن کریم / سید محمد حسن موسوی خراسانی؛ نگاهی به میزان مهر از آئینه وحی / عباسعلی حیدری؛ جایگاه و قلمرو فقه و قرآن در حقوق موضوعه ایران / علیرضا یزدانیان؛ حقوق بین‌الملل محیط زیست، انسان محوری تا خالق مهدی / ستاره ذبیح؛ و بازکاوی حقوق مشتری در قرآن و حدیث / محمود امامی.

دولت اسلامی و نظام توزیع درآمد

وهاب قلیچ؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۴۰۸ ص.

در پژوهش حاضر با تکیه بر منابع اسلامی چون: قرآن، روایات، تفاسیر عالمان جهان تشیع و هم‌چنین با استفاده از نتایج دستاوردهای اقتصاد متعارف، به شناسایی و معرفی اقدامات و سیاست‌های لازم دولت اسلامی، برای کاهش سطوح نابرابری‌های درآمدی و برقراری توزیع عادلانه درآمد در جامعه، پرداخته شده است. این پژوهش با بیانی از مفاهیم و معیارهای عدالت توزیعی و جایگاه و نقش دولت در اقتصاد، اثرات تعدیل اندازه دولت در دو بعد حاکمیت و تصد بگری را بر شاخص‌های منتخب توزیع درآمد، مورد بررسی قرار داده است.

کلام

ایمان، خرد، دانشگاه: تأملی درباره سخنرانی «پاپ

بندیکت شانزدهم» پیرامون اسلام

به اهتمام: عبدالحسین فخاری؛ چاپ اول، تهران: موسسه انتشاراتی نیا، ۱۸۸ ص.

اظهارات جنجالی پاپ «بندیکت شانزدهم» در اهانت به پیامبر اکرم (ص) و اسلام، اعتراضات، راهپیمایی‌ها و پیامدهای مختلفی را در جهان اسلام به دنبال داشت. کتاب حاضر نیز بر مبنای پاسخ‌دهی علمی به

این سخنرانی تدوین شده و مشتمل بر دو بخش فارسی و انگلیسی است. بخش فارسی کتاب ارزش مقاله، متن سخنرانی پاپ و نامه سرگشاده آیت الله سبحانی به وی تشکیل شده و بخش انگلیسی نیز دربردارنده متن سخنرانی پاپ و نامه آیت الله سبحانی به این زبان است. عناوین مقالات مندرج در کتاب، عبارتند از: شناخت ساختار و اتیکان و آشنایی با شخصیت و دیدگاه‌های پاپ / عبدالله ادیسی؛ نقد و بررسی سخنان پاپ «بندیکت شانزدهم» / دکتر عبدالرحیم گواهی؛ تجربه همزیستی اقلیت‌های دینی در ایران / رابرت بیگلریان؛ روابط میان مسلمانان با پیروان سایر ادیان / دکتر سید مصطفی محقق داماد؛ ریشه‌های مسئله اسلام‌ستیزی در غرب در روند جهانی شدن / دکتر محمد نهاوندیان و تأملی درباره سخنرانی اخیر پاپ / دکتر همایون همتی.

بیعت در فقه سیاسی شیعه

علی شیرخانی؛ چاپ اول، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۲۱۲ ص.

پس از گذشت چهارده قرن از ظهور اسلام در ایران، حکومتی اسلامی تشکیل شده که مبنای محوری آن «ولایت فقیه» است. ولایت فقیه در حقیقت نیابت از امام معصوم (علیه السلام) است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی با تشکیل حکومت مذهبی در مباحث کلامی و فقهی شیعیان، بحث نقش بیعت و رضایت مردمی در شکل‌گیری حکومت مطرح گردید و پرسش‌های فراوانی درباره نقش بیعت در امامت امام منصوب و منسوب و نقش بیعت در ولایت فقیه عادل، مطرح گردید که فقهای شیعه درصدد پاسخ به آنها برآمدند و در پی آن مبحثی با عنوان «بیعت در فقه سیاسی شیعه» پدیدار شد. نگارنده در کتاب حاضر، درصدد است که بحث ولایت فقیه را از منظر آموزه‌های شیعی بررسی کند و آن را با توجه به فقه سیاسی شیعه که در پی بیان احکام ظاهری شیعیان است، تبیین نماید.

دین و دولت در عصر مدرن:

دولت اسلامی و تولیدات فکر سیاسی

داود فیرحی؛ چاپ اول، تهران: رخ داد نو، ۲۸۴ ص

جوامع اسلامی، از ابتدای قرن بیستم به تدریج نشانه‌هایی از جنبش‌های سیاسی، نوگرایی و ورود به دولت مدرن مبتنی بر قانون اساسی را تجربه کردند و بدین سان درگیر معمایی در حوزه ذهن و عمل شدند که حل آن تاکنون به تأخیر افتاده است. کتاب حاضر که از چهارده مقاله تشکیل شده تلاشی است در راستای ارزیابی وجوه مختلف این مسئله اساسی که ذهن دوگانه اندیش و دویاره انسان مسلمان معاصر را

دچار پدیده مهمی به نام «بحران معنی در امر سیاسی» نموده است. از جمله مقالات مندرج در کتاب، می‌توان این موارد را برشمرد: دولت و تفکر، چارچوب نظری؛ درآمدی بر روش‌شناسی اندیشه سیاسی در تمدن اسلامی؛ درآمدی بر «فقه سیاسی»؛ فرد و دولت در فرهنگ سیاسی اسلام؛ مشکلات نظری طرح آزادی در اندیشه اسلامی؛ مبانی فقهی مشروطه‌خواهی از دیدگاه آخوند خراسانی؛ امام خمینی (علیه السلام) و تجدید اسلامی؛ مفهوم انسان در اندیشه امام خمینی (علیه السلام) و حوزه علمیه قم و علم سیاست.

پیدایش طریقت علوی - بکتاشی در آناتولی

فهمیه مخبردزفولی؛ چاپ اول، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۹۲ ص.

دراثر حاضر، دوره پیدایش طریقت علوی بکتاشی در آناتولی و زمینه‌های شکل‌گیری آن، به همراه اسناد و تصاویر مربوط بررسی می‌شود. قیام «بابایان» در اوایل قرن هفتم هجری نخستین صحنه ظهور علویان آناتولی بود. رهبران این قیام دوشیخ صوفی بودند که علیه حکومت سلجوقیان روم به پا خاستند، اما حاج بکتاش ولی خراسانی که از اوابستان‌گان به طریقت «بابا الیاس» بود خود را از قیام دورنگه داشت و در روستای «صولوچه (ی) قراهور بوق» در ظاهر گوشه عزلت گرفت، ولی در عمل به تبلیغ افکار صوفیانه خود در میان ترکمنان پرداخت. طریقت علوی بکتاشی را پیروان حاج بکتاش ولی، تأسیس و ادامه دادند. این طریقت در قرن‌های نهم و دهم تحت تأثیر دو جریان، یعنی نهضت «حروفیه» و تبلیغات شیوخ صفویه واقع شد و از آن پس شعارهای شیعی در آداب و رسوم طریقت علوی - بکتاشی گسترش یافت.

اخلاق

کیمیای سعادت

محمد بن محمد غزالی؛ مقدمه: بهاء الدین خرمشاهی؛ چاپ اول، تهران: موسسه انتشارات نگاه، ۹۱۴ ص.

کتاب «کیمیای سعادت» اثر امام «محمد غزالی» از شاهکارهای مسلم نثر فارسی و اثری اخلاقی و عرفانی است. غزالی در این کتاب، حقیقت مسلمانی را در چهار رکن دسته‌بندی کرده است؛ دورکن ظاهر و دورکن باطن. دورکن ظاهر عبارتند از: گزاردن فرمان حق تعالی و معاملات (نگاه داشتن ادب در حرکات و سکنات و معیشت) و دورکن باطن که عبارتند از: مهلکات (پرهیز از اخلاق ناپسند چون خشم و حسادت) و منجیات (آراستن دل به اخلاق پسندیده چون صبر و محبت). غزالی این کتاب را پس از «احیاء علوم

الدین» و «جواهر القرآن» برای استفاده همگان نوشته و اهل تحقیق را در مباحث کتاب کیمیای سعادت به دو کتاب یاد شده ارجاع می‌دهد. کتاب حاضر به توضیح دشواری‌های لغوی کیمیای سعادت، اعراب‌گذاری و درج شماره آیات و احادیث که غزالی در متن اثر بسیار به کار برده، اختصاص دارد.

تاریخ

گذری در دیار عیاران

سید محمد رضاقیاسیان؛ چاپ اول، تهران: شاپورخواست، ۵۲۴ ص.

نگارنده در کتاب حاضر، با سیری در تاریخ عیاری و جوانمردی و شرح آیین عیاران در روزگاران قدیم و همچنین در آیین اسلام و بررسی پیشینه ورزش باستانی و پهلوانی در ایران قدیم، به معرفی برخی از پهلوانان، عیاران و لوطی‌های ایران و تهران قدیم و استان لرستان پرداخته است که از میان آنها می‌توان به: طیب خان؛ مصطفی زارعی؛ حاج اصغر مستوفی؛ طاهر ذوالیمینی؛ حیدر قصاب؛ رضاقلی تهرانی... اشاره کرد. همچنین در این کتاب آیین جوانمردی از دید شعرا به نظم و در کتاب‌های داستانی به وصف درآمد است. لازم به ذکر است کتاب، با تصاویری از پهلوانان ایران به همراه است.

عقل و عرفان و سیری در زندگی حضرت شیخ

محمد بهاری و شیخ محمد باقر بهاری و...

سید محمد اصغری؛ چاپ اول، تهران: اطلاعات، ۴۸۴ ص.

کتاب حاضر از دو بخش عمده تشکیل شده است. نخست، کلیاتی چون: تعریف عرفان و خاستگاه آن؛ سرچشمه‌های عرفان اسلامی؛ اومانیسیم؛ رابطه شریعت و طریقت و... بررسی شده است. سپس بحث عرفان و مسئولیت اجتماعی با نگاهی به اندیشه‌های بزرگانی چون: علی (علیه السلام)؛ شفیع بلخی؛ عین القضاة همدانی و هانری برگسون مطرح شده است. در ادامه، به سیری در زندگی عارف نامی شیخ محمد بهاری پرداخته شده است و در نهایت، ضمن بیان نظرات دیگر بزرگان درباره عارف بهاری به بازگویی اندیشه‌های وی در کتاب تذکره المتقین که تنها یادگار وی برای مردم جهان است پرداخته و درباره زادگاه بهار، یعنی شهرستان بهار نیز اطلاعاتی ارائه شده است. همچنین در پایان این کتاب از فقیه مبارز آیت الله شیخ محمد باقر بهاری، معروف به حاج شیخ و سایر فقیهان، عالمان و واعظان بهاری سخن به میان آورده و تصاویری از بزرگان عارف، ضمیمه شده است.

دو شعر نیمایوشیخ «سیولیشه» و «شب پره ساحل نزدیک» بر اساس رهیافت مایکل ریفاتر؛ بررسی و تحلیل جریان‌های شعری نیمایوشیخ و رمزکاوی بن‌مایه‌های «مفهوم زندگی» در اشعار نیمایوشیخ (بر اساس نظریه دریافت).

درآمدی بر زبان‌شناسی زبان‌های هند و اروپایی
رابرت بیکنس؛ مترجم: اسفندیار طاهری؛ چاپ اول، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۵۰۶ ص.

در کتاب حاضر نخست، مطالبی درباره زبان‌های هند و اروپایی آورده شده، سپس به شناخت فرهنگ و خاستگاه سخن‌گویان زبان مشترکی که همه زبان‌های هند و اروپایی بازمانده آن‌اند پرداخته شده است.

پس از آن دگرگونی‌های زبانی شامل آوایی؛ ساختی؛ واژگانی و ساختار جمله یک به یک بررسی شده است. در این رهگذر سعی شده است در هر مورد توضیحاتی با بیان نمونه‌هایی همراه باشد. در ادامه، به توصیف روش‌مند یافته‌هایی پرداخته شده که تطبیق زبان‌های هند و اروپایی تاکنون در اختیار ما نهاده است. در پایان کتاب نیز چندین پیوست به شرح زیر آمده است. مختصری درباره آواشناسی؛ کتاب‌شناسی اختصاصی زبان‌های مختلف هند و اروپایی و تصاویری درباره زبان‌های مختلف و نیز تعدادی نقشه.

ابتدائانه

محمد بن محمد سلطان ولد؛ چاپ اول، تهران: خوارزمی، ۴۱۲ ص.

این کتاب، مثنوی‌ای است بالغ بر ده هزار بیت که توسط سلطان ولد فرزند ارشد مولوی و برون الهی نامه سنایی سروده شده است. وی در دیباچه مثنوی که بر مثنوی خویش نوشته است، تاریخ شروع آن را اول ماه ربیع‌الاول سنه تسعین و ستمه (۶۹۰ هـ) آورده و می‌گوید که آن را در ظرف چهار ماه یعنی تا آخر جمادی الاخر ۶۹۰ به پایان برده است.

عرفان و ادب در عصر صفوی

احمد تیمم‌داری؛ چاپ اول، تهران: حکمت، ۶۲۸ ص.

در کتاب حاضر، کوششی شده پیش‌زمینه‌های شکل‌گیری مباحث عرفانی و حکمی دوران صفوی بررسی شود و در خلال آن، به معرفی آثار حکمی، عرفانی و ادبی عارفان و شاعران این دوره پرداخته شود. دودمان صفوی از سال ۹۰۷ ق در ایران فرمانروایی کرده‌اند. پادشاهان این سلسله دوازده تن بودند که فرمانروایی آنها تا سال ۱۱۶۳ ق ادامه یافت. در این دوران گسترش فرهنگ ادبی پدید آمده است. در شعر و ادب این دوران عشق، عرفان، اخلاق و مذهب تشیع به هم آمیخت و سبک‌های هندی در سرایش اشعار در این دوران رواج یافت. واعظ قزوینی، وحشی بافقی، سید قطب‌الدین محمد نیریزی، رفیقی دکنی، طالب‌املی از شعرا و عارفان نامی آن دوره هستند.

تاصیح دمان:

مجموعه مقالات همایش ملی علمی،

پژوهشی نیمایوشیخ

ساری: شلفین؛ چاپ اول، ۲۶۴ ص.

آنچه نیمایوشیخ نسبت به دیگر شاعران هم عصرش متمایز می‌کند، این است که علاوه بر ریختن طرحی نو در روند شعر فارسی، فرهنگ بومی و زبان و گویش زادگاه خود را در سطح وسیعی از آثار خود گسترش داد. بنابراین نیمایوشیخ می‌تواند شاعری با ظرفیت‌های جهانی و موثر در عرصه‌های بین‌المللی دانست. همایش تاصیح دمان تلاش تازه‌ای است برای ادای دین مدیران فرهنگی استان و علاقه‌مندان فرهنگ و هنر به نیمایوشیخ. این مجموعه شامل یازده مقاله علمی-پژوهشی درباره شعرها و نوشته‌های نیمایوشیخ، همراه با روز شمار زندگی نیمایوشیخ، زندگی‌نامه خودنوشت و وصیت‌نامه اوست. بررسی انواع هنجارگریزی در اشعار نیمایوشیخ و نقش آنها در بازتاب جریان فکری او؛ نقد و تحلیل داستان‌ها و قصه‌های کوتاه نیمایوشیخ؛ نقد نشانه‌شناسی

امام حسین (ع) و نهضت جاوید کربلا

محمود حکیمی؛ چاپ اول، تهران: مهرتابان، ۳۸۴ ص.

حسین (ع) مظهر همه زیبایی‌ها و سرچشمه نیکی‌هاست. او تبلور ایمان، تجسم دین و تحقق عینی حق است و حماسه همیشه جاویدی از ابعاد شگفتی برخوردار است. امام حسین (ع)، زمانی نبرد خود را با ظلم و ستم آغاز کرد که حاکمیت اموی، یک‌تاز میدان شده بود و بسیاری از بزرگان که روزگاری فریاد عدل‌آسای آنان لرزه بر اندام شرک و مشرکان می‌انداخت، اکنون سردر لاک خود فرو بریده بودند و عالمان و آگاهان خود فروش به جای بیدار کردن مردمان، مشغول توجیه اعمال حکومت وقت بودند. قیام حسین بن علی (ع) و سپس شهادت مظلومانه او و یارانش، چهره واقعی حکومت یزید را روشن ساخت و از همین رو تا جهان باقی است، مسلمانان و مخصوصاً شیعیان می‌بایستی خاطره آن قیام تاریخی را با انجام مراسم سوگواری متین زنده نگاه دارند. آنچه گذشت، بخش‌هایی از پیشگفتار کتاب حاضر است که پیرامون نهضت امام حسین (ع) به نگارش درآمده و مشتمل بر دو گفتار با عنوان‌های نهضت حسینی و شاعران بزرگ پارسی‌گوی و در آن غروب و ده فصل با نام‌های حسین (ع) ادامه دهنده راه انبیا؛ عوامل زمینه‌ساز نهضت حسینی؛ حکومت یزید؛ آغاز نهضت؛ نبرد با ستمگران؛ پس از عاشورا؛ سخنانی کوتاه از امام حسین (ع)؛ زیارت؛ گفت‌وگوهای باخادم فرهنگ عاشورا و مقالات است.

ادبیات

در ستایش داستان: مقاله‌ها و گفت‌وگوها

حسن عابدینی؛ چاپ اول، تهران: چشمه، ۶۵۰۰۰ ریال.

کتاب حاضر، در سه بخش تدوین شده است و در بردارنده مقالات و گفت‌وگوهای است که نگارنده در مجلات و روزنامه‌ها در زمینه داستان و داستان‌نویسی داشته است. از جمله مندرجات کتاب، می‌توان به تداوم سنت روایی سعدی در داستان‌نویسی معاصر؛ تخیل مکالمه‌ای و داستان ایران؛ نویسنده به مثابه منتقد ادبی؛ جمالزاده؛ خاموشی بانگ خروس سحری؛ در رشای صادق چوبک؛ گشتی در جهان داستان به آذین؛ گلشیری؛ سی سال تلاش برای تثبیت ادبیات مدرن؛ ادبیات داستانی ایران، رشدی کند در عرصه تجربه‌های نو؛ درمان‌نویسی دست‌آورد چشم‌گیری نداریم؛ قهرمان سانسور شده و درباره فرهنگ داستان‌نویسان ایران، اشاره کرد.